



PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2014 kovas Nr.59



Vasaris ir kovas – du Lietuvos valstybei ypatingi mėnesiai, dvi svarbios datos – Vasario 16-oji ir Kovo 11-oji. Taip jau sutapo, kad šios šventės beveik greta, todėl šiame laikraščio numeryje kalbėsime apie tai, ar reikia švęsti valstybines šventes ir kaip tai padaryti, kad būtų įdomu. O kovo 11-oji mums dar ypatinga diena ir tu, kad tai – mūsų žymiosios kraštiečių Eugenijos Šimkūnaitės gimtadienis.

Bronė Juknevičienė

Tauragnai šventė Vasario 16-ąją

Viena garbaus amžiaus moteris miestelio centre vasario 16-ąją labai

gražiai nusistebėjo: „Vaikeli, pasakyk, tai kas čia dabar bus?“. Žinoma, ji nepamiršo, kad Vasario 16-oji yra valstybinė šventė, ji stebėjosi neįprastu Tauragnams vaizdu – geltona, žalia, raudona spalvomis pasipuošusiomis miestelio gatvėmis. Po minėjimo kultūros centre visų nuotaika buvo ištis kitokia, pajutome, kad tikrai šventėme savo valstybinę šventę. Buvo labai gera, kad tiek žmonių nuoširdžiai prisidėjo prie šventės rengimo arba buvo aktyvūs jos dalyviai ir tikiu, kad jie apie Vasario 16-ąją galvojo kaip apie savo šventę.

Kol dėliojau mintis, galvojau, ką rašyti, nes emocijų buvo daug, dar kartą peržiūrėjau šventės nuotraukas Tauragnų internetiniame puslapyje – laimingi, besišypsantys veidai, aukštyn iškeltos rankos ir trispalvių jūra. Dar kartą įsitikinau, kad mums reikia to bendrumo jausmo, to džiugesio, pasitenkinimo, kad ir aš esu bendro veiksmo dalyvis. Švenčių mes turime ištis daug ir turime išmokti kuo išradingiau jas švęsti. Ypač valstybines šventes, kad pajustumė, jog esame lietuviai ir gyvename laisvoje valstybėje. Neužtenka vien prie namų iškelti trispalvę, svarbu, kad šventė pasijustų kiekvieno

lietuvių širdyje, kad suprastume Vasario 16-osios, Kovo 11-osios ar Liepos 6-osios esmę.

Nelabai seniai buvau netolimame užsienyje, Baltarusijoje. Grįžusi iš tokios šalies ypatingai pajunti, kokioje valstybėje mes gyvename. Bendraudama su baltarusiais ypač jutau susikaustymą, vengimą atvirai kalbėti, išsakyti savo nuomonę įvairiais klausimais. Ten svarbiausia yra valdžios pozicija, nusiteikimas, kad valdžia viskuo pasirūpins, o žmogaus iniciatyvos labai mažai. Jie kitko ir nenori, nes nežino, kad galima kitaip gyventi. Baltarusiai lankėsi ir pas mus, ir Latvijoje, matė kitokią gyvenimą ir patys ne vieną kartą pasakė: „Mes gyvename kitaip“. Ne visiems jiems buvo suprantamas, ne visiems ir patiko, mūsų laisvas mąstymas, kūrybiškumas. Šitos vidinės laisvės, kūrybiškumo reikia iš rengiant valstybinių švenčių minėjimus. Atrodo, kad šiais metais mes galėtume būti pavyzdys ir kokiam didesniai miestui (pvz., Utenai, nes šiemet girdėjau ne vieną nelabai teigiamą atsiliepimą apie minėjimą mieste). Dažnai metai iš metų visur tos pačios kalbos ir nusibodusios dainos. Vyresnės kartos žmonės į valstybinių švenčių minėjimus ateina iš įpratimo arba džiaugdamiesi, kad jas gali švęsti laisvai. Ir tas labai džiugina! O kur jaunimas tokiose šventėse? Mes sakom, kad jaunimas nepilietiškas, nepatriotiškas, bet pagarbą savo valstybei ir jos istorijos žinojimą reikia ugdyti. Valdžia iš viršaus to nenuleis. Viskas priklauso nuo mūsų, gyvenančių bet kuriame kaime, miestelyje, Utenoje ar Vilniuje. Ir labai prašau, nesakykim, kad aš neturiu darbo, maži atlyginimai, todėl neisiu ir į minėjimą – atskirkim požiūrį į savo valdžią nuo pagarbos savo šaliai, valstybei. O grįžę iš Baltarusijos mes visi kalbėjom: „Kaip gerai, kad mes gyvenam laisvojoje Lietuvoje!“

Kodėl reikia švęsti valstybines šventes, kokia buvo Vasario 16-oji Tauragnuose, klausiau šventės organizatorių, dalyvių ir aktyvių žiūrovų.

Danguolė Grabauskienė, Utenos kultūros centro Tauragnų skyriaus kultūrinių renginių organizatorė. Man visada gražiausios šventės yra tos, kur nors maža dalele prisideda patys žmonės, kada jie būna ne tik žiūrovai. Man atrodo, kad mūsų valstybinės šventės labai „valdiškos“, lyg ir ruošiamos todėl, kad to reikia, kad tai lyg privalomas renginys. Kol nedirbau kultūros namuose, nediršau kažką siūlyti daryti kitaip, o dabar viskas paprasčiau. Labai džiaugiuosi, kad į mano siūlymą puošti gatves visi atsiliepė labai geranoriškai. Dauguma tų žmonių visur yra aktyvūs, todėl to ir tikėjausi. O šią mintį pasiūlyti bažnyčios pastoracinės tarybos moterims buvo nelabai drąsu, vis galvojau, kaip priims, ar norės prisidėti. Todėl labai apsidžiaugiau, kai paskambinusi Danutei Valkauskienei, išgirdau jos pritarimą, o ji jau suorganizavo kitas moteris ir vyrus. Bendras rezultatas nudžiugino. Manau, kad tokie renginiai neturi būti ilgi, nereikia daug dainų ar eilėraščių, gal tik reikia paieškoti kokio įdomesnio akcento ir šventę tampa kitokia. Savo iniciatyvą sukurti filmuką „Gražiausios spalvos trys“ taip pat buvome užregistravę atsiliepdami į prezidentės Dalios Grybauskaitės siūlymą Vasario 16-ąją švęsti išradingai. Nors netapome nugalėtojais, bet iš tiesų tai jais esame – šventę mus suvienijo, išgirdau tikrai daug gražių atsiliepimų. Ačiū visiems, kurie buvote kartu.

Gintarė Kunickaitė. Valstybines šventes reikia švęsti, nes taip pagerbiame Lietuvą ir parodome, jog esame pilietiškai žmonės. Paprastai jaunimas vengia tokių renginių, nes, anot jų, tai yra nuobodu, tad tą laiką geriau praleidžia pagal savo poreikius. Mokykloje valstybines šventes miniu kasmet, dažniausiai kaip dalyvė, nes groju skudučių ansamblyje „Kadijo“, tad per tokias šventes visuomet ant scenos pasirodome su tautiniais rūbais, taip žiūrovams parodome, kad yra jaunų žmonių, kuriems svarbios valstybinės šventės.

Šiais metais Vasario 16 d. Tauragnuose buvo kitokia, Lietuvos vėliavos spalvomis puošėme pagrindines miestelio gatves. Renginyje kiekvienas pagal sėdėjimo vietą gavome po vėliavėlę, skambant dainai apie vėliavos spalvas, jas iškėlėme, taip susijungėme į darnią Lietuvos vėliavą, žmonėms tai buvo nauja, tad vėliavėlę entuziastingai kėlė kiekvienas esantis salėje – vaizdas buvo nuostabus.

Justina Šuminaitė. Ne paslaptis, kad daug žmonių, naudodamiesi laisvadieniu per valstybines šventes, nebūtinai jas kaip nors mini. Daug kam tai būna įprasta diena. Nedaugelis susimąsto, kad laisve mėgautis galime tik dėka žmonių, kovojusių už Lietuvos laisvę. Todėl minėdami valstybines šventes, prisimename tų žmonių darbus ir aukas, kad neliktų jos bevertės, o mes neprarastume pilietiškojo.

Džiugu, kad tokių švenčių minėjimą visada kažkas inicijuoja, šiuo atveju – Tauragnų bendruomenė ir kultūros namai. Nors kelios dienos buvo gan įtemptos – reikėjo visur suspėti ir įamžinti įdomiausias akimirkas, bet buvo didelė garbė kažkuo prisidėti ir man. Gaila, kad į filmą „Gražiausios spalvos trys“ nepavyko visko sudėti. Galima tik pasidžiaugti, kad Vasario 16-ąją taip gražiai ir pilietiškai paminėjo darželio ir mokyklos vaikai, miestelio gyventojus sudomino gatvių puošimo idėja, pravažiuojantys grožėjosi pasipuošu-

siomis Tauragnų gatvėmis, į kultūros centro salę susirinko gausus būrys žmonių. Turėjome labai mažai laiko sukurti šį filmuką, tad su bendruomenės pirmininke ir kultūrinių renginių organizatore Danguole aptarėme scenarijų ir tuoj pat kibau į darbą. Montuoti medžiagą teko visą naktį, nes rytojaus dieną filmas turėjo būti paruoštas. Dabar galime tik didžiuotis, kad interneto dėka visi gali matyti, kaip pilietiškai ir su visomis trimis spalvomis Vasario 16 d. švęsta Tauragnuose.

(Filmo nuoroda

<http://www.youtube.com/watch?v=oc-mII1bs1I>)



Ruošiamasi puošti gatvę link bažnyčios

Lina Umarienė. Valstybinės šventės švęsti reikia todėl, kad žmonės prisimintų praeitį, istoriją – juk Lietuva yra mūsų bendra valstybė. Valstybinės šventės mus, tautiečius, tarsi suvienija. Tokia Vasario 16-osios šventė, kaip šiais metais, turbūt labai seniai buvo Tauragnuose. Graži buvo ir šventės pradžia, ir pabaiga.

Visi atėję į šventę jautėmės tarsi vieninga šeima. Mojavom vėliavėlėm, sudėjom iš jų Tauragnų seniūnijos žemėlapi. Teatro vaidinimas sugraudino daugelio širdis. Ačiū Danguolei už nuostabią šventę!

Valda Žebelienė. Lietuva – mažytė valstybė, pasaulio žemėlapiuose pažymėta skaičiuuku, bet tai nieko nereiškia. Ir maža tauta gali turėti savo didžius žmones: sportininkus, šokėjus, muzikus, artistus. Kai per kokias nors sportines žaidynes kyla Lietuvos trispalvė ir skamba Tautiška giesmė, man visada gerklę sugniaužia, ima riedėti ašaros. Tada išdidžiai sakau: esu lietuvė, mažytės savo šalies dalelė. Tą akimirką gerai suprantu, kad mes neišnykę tautų vandenynė, kad yra žmonių savo įtemptu darbu ir jėgomis

garsinančių Lietuvos vardą.

Reikia švęsti valstybinės šventės, ir aš jas visada švenčiu. Prie namų tą dieną plevėsuoja trispalvė, o šventės minėjimo renginiuose kartu su visais nuoširdžiai sugiedu Tautiška giesmę. Šių metų Vasario 16-oji man buvo neeilinė šventė. Labai puikus sumanymas papuošti pagrindines miestelio įstaigas. Mes, Aldonos Kirkienės ir Žebelių šeimos, puošėme Bendrystės gatvę prie Bendruomenės namų. Buvo smagu visiems susirinkti, nusifotografuoti. Malonu, kad bendruomenės sumanymui pritarė ir bažnyčios bendruomenė. Moterys prigamino gėlių, angeliukų ir papuošė pakelę link bažnyčios. Sekmadienį atvažiuavęs į bažnyčią dekanas Henrikas Kalpokas per pamokslą pasidžiaugė puikia tauragniškių iniciatyva. Tikiuosi, kad gatvių puošimas taps tradicija ir kitamet ką nors daugiau sugalvosim.

Stasė Kerienė. Valstybinės šventės švęsti būtinai reikia. Kokia valstybė be švenčių? Tauragnuose šiemet šventė labai patiko. Vien miestelio puošimas kartu parodė, kokie visi žmonės yra draugiški, nuoširdūs ir geranoriški. Tokia šventė visus suartino ir suteikė daug laimės. Neeilinė šventė, kurią norėtusi pakartoti ir vėl.

Gražina Čečergienė. Net nekyla klausimas, ar reikia švęsti valstybinės šventės. Būtinai reikia, ypač Vasario 16-ąją. Prisimenu tėviškę, kai būdavo iškeliama trispalvė, jau vaikystėj visi puikiai žinojom, kokia tai svarbi diena. Jaunimas linksmindavosi, būdavo šokiai. Niekas negalvojo, kad kažko trūksta. Maži atlyginimai čia „ne prie ko“. Duok Dieve, kad visi taip gyventume, kaip dabar gyvename. Reikia visiems labai stengtis, dirbti, žinoma, situacijų yra visokių, bet pirmiausia pradėkim nuo savęs. Tauragnuos šįmet pirmą kartą po daugelio metų buvau šventėj. Man buvo nuostabiai gera. Net nervinausi, kad tik gražiai papuoštume gatvę, atrodė, kad dar per mažai, tai susitarėm, kad Kerienė sekmadienį 7 val. ryto atveš dar daugiau vėliavėlių. Labai labai norėjosi, kad būtų gražu. Labai jautėsi, kad švenčiam.

Pagalvojau, ar nereikėtų dažniau dalyvauti renginiuose. Šį penktadienį (kovo 7 d.) buvau muziejuje, labai patiko: ir pasimokiau, ir pabendrau, ir daug sužinojau. Tiek metų niekur nėjau, nedalyvavau, gal tikrai reikia „išeiti į žmones“.

Stasė Mikulėnienė. Valstybinės šventės priklauso švęsti, tai ir švenčiau. Tauragnuose šiais metais buvo puiki Vasario 16-oji: pasipuošusios gatvės nustebino grožiu, ypač prie seniūnijos.

Ona Vaišnorienė. Jei esi Lietuvos pilietis, tai valstybinės šventės privalai švęsti. Šiais metais Vasario 16-oji Tauragnuose buvo kitokia. Buvo gražiai papuoštas miestelio centras. Matėsi žmonių sujudimas, gera nuotaika ir labai puiki šventė kultūros namuose. Tokios Vasario 16-osios Tauragnuose neprisimenu...

Vanda Juškienė. Valstybinės šventės reikia švęsti, nes tada jos išskilmingesnės, didingesnės. Kitaip nepajausi, kad tai valstybinė šventė. Žinoma, kai kam gal atrodo, kad, jei negyveni turtingai, tai ir švęsti nėra ko. Nepriteklių visada buvo ir bus, nėra nė vienos valstybės, kad visi viskuo būtų patenkinti. Šventės yra šventės, ypač Nepriklausomybės šventės. Todėl labai nuostabu, kad Tauragnuose Vasario 16-ąją buvo labai labai gražu. Taip šventiška, taip išpuošta, niekada dar taip nebuvo. Ir tos vėliavėlės salėje – visi taip nuoširdžiai džiaugėmės, kad ir mes dalyvavom. Tikrai nekasdieniška šventė, dar labiau pajunti jos svarbumą.



Prie seniūnijos

Danguolė Grabauskienė

Dar vienai šventei pasibaigus

Dar nesusigulėjo mintys, nes ką tik grįžau iš kultūros namų, kur gausus tauragniškių ir svečių būrys minėjo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo ir kraštietės dr. Eugenijos Šimkūnaitės gimtadienį. Paprastai kasmet kovo 11-ąją daugiau dėmesio būna skiriama antrajai datai. Ne išimtis ir šie metai.

Po seniūno sveikinimo žodžio sugiedojus himną susirinkusieji žiūrėjo filmuką „Gražiausios spalvos trys“, pasakojantį, kaip visai neseniai šventėme Vasario 16-ąją, taip buvo lyg nutiestas tiltą į šiandienos šventę.

Antroji šventės dalis buvo skirta Eugenijai Šimkūnaitei, kuriai kovo 11 d. būtų sukakę 94 metai. Burtų keliu sudarytos keturios komandos: Žemuogių (Jūratė ir Arvydas Paleckiai, Krašunos progimnazijos direktoriaus pavaduotoja Laima Telksnienė, Kamilė Pacharevaitė); Aviečių (Bronė Juknevičienė, kraštietis Romualdas Šimkūnas, Lina Umarienė, Jonė Šimkūnaitė); Bruknių (Alvydas Danauskas, Antano ir Motiejaus Miškinių muziejaus muziejininkė Rimanta Gaidienė, Danguolė Grabauskienė, Ievutė Kamarauskaitė); Spanguolių (Utenos kraštotyros muziejaus direktorė Lilija Jovarienė, Aldona Tartilienė, Vygantas Varneckas, Matas Paukštė). Užduočių atlikimą stebėjo autoritetinga komisija: E. Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo pirmininkė Birutė Karnickienė, botanikė doc. Živilė

Lazdauskaitė, etnologė Gražina Kadžytė, Krašunos progimnazijos direktorius Rolandas Gruodinskas ir prof. Romas Pakalnis (komisijos pirmininkas).

Minti mįsles, atpažinti medžių šakeles, nurodyti, iš kokios E. Šimkūnaitės pasakos skaitoma ištrauka... Užduočių netrūko, o laiką tarp jų užpildydavo Tauragnų kapelos atliekamos smagios melodijos.

Bene daugiausia emocijų sukėlė situacijų vaidinimas iš E. Šimkūnaitės gyvenimo. E. Šimkūnaitės vaidmenį kūrė net keturios talentingos artistės: Lilija Jovarienė, Rimanta Gaidienė, Bronė Juknevičienė ir Jūratė Paleckienė. Situacijose atsisikleidė spalvingas Doktorės charakteris. Kaip ji pati su humoru yra sakiusi, kad jaunystėje nevengė smulkaus chuliganizmo, tai išryškėjo ir iš suvaidintų dviejų komiškų situacijų.

E. Šimkūnaitė yra sakiusi ir tokią tiesą, kad pirmiausia reikia gydyti žmogų, o po to ligą, nes kartais būna įsikalbėtų ligų. Tai pamatėme, kai įnoringos ponios paveikslą puikiai sukūrė Laima Telksnienė, kuri norėjo išsigydyti „rožę“, nors tos ant veido ir nebuvo.

Įdomu buvo žiūrėti, ir kaip tiesus ir dar jaunas Romualdas Šimkūnas staiga virsta senuku prof. Lašu, kuris vos paeina, pasiramsčiuodamas dviem lazdom, o seniūnas Alvydas Danauskas pavirsta įžūliu jaunuoliu, liepiančiu kepure nuvalyti jam batus. Vygantas Varneckas ir šuns lojimą sugebėjo pamėgdžioti. Žodžiu, kaip vėliau sakė prof. Romas Pakalnis, dirbt gal ir nelabai lietuviai moka, bet jau vaidinti tai visi sugeba, kurį tik bepastatysi ant scenos.

Įvertinus komandų triušą



Komisija

buvo paskelbtos nominacijos. Gamtamoksliškiausia pripažinta Bruknių komanda, artistiškiausia – Žemuogių, stropiausia – Aviečių, sumaniausia – Spanguolių.

Pabaigoje tradiciškai skambėjo daina „Kerėtoja“, kurią susikibę už rankų dainavo visi esantys salėje. Dar stabtelėta lauke prie Kultūros namų, kur į padangę buvo paleisti vėliavos spalvų dangaus žibintai. Labiausiai pasisėkė žaliajam, nes jis pakilo labai aukštai, tapo vos įžiūrimas ir mūsų svajones ir norus nunešė į aukštybes...

Šventė baigėsi, žiūrovai ir dalyviai išsiskirstė, svečiai išvažiavo. Šįkart daugiausia darbo ruošiantis teko Tauragnų krašto muziejininkei Gražinai Grašienei. Ačiū jai už puikią šventę, o taip pat Utenos kraštotyros muziejui ir jo direktorei Lilijai Jovarie-

KOVO mėnesio jubiliejai. SVEIKINAME!

50 metų sukanka **Kęstučiui Kučinskui** iš Stūglių,
Kazimierui Vaičiūnui iš Sėlės kaimo, tauragniškiams **Vidui Juknevičiui** ir **Kęstučiui Vapsvai**;

70 metų sukaktį švenčia tauragniškės **Aldona Balčiūnienė** ir **Eleonora Udrienė**, **Stasys Gasiūnas** iš Gaidžių kaimo ir **Jonas Petravičius** iš Lukošūnų;

75-eri sukanka tauragniškiui **Kazimierui Stundžiai** ir **Onai Vaičiūnienei** iš Balčių;

80 metų jubiliejų švenčia tauragniškės **Elena Šinkūnienė** ir **Bronislava Vaišnorienė**;

85-erių metų sukaktį švenčia **Julijona Šimkūnienė** iš Klykių kaimo ir **Aldona Elena Valienė** iš Vilkablauzdės;

90 metų sulaukė **Marijona Bilaišienė** iš Grašių kaimo.



Taip pat sveikiname **Janę Šinkūniene**, „Utenos dienos“ skelbtame šauniausio menininko konkurse užėmusią I vietą. Linkime ir toliau savo gražiais darbais džiuginti mus visus.

nei, kuri pasirūpino, kad šventės dalyviai ir svečiai būtų apdovanoti prizais ir skaniai pavalgydinti.



Renginį vedė **Gražina Grašienė**, jai talkino **Loreta Juškėnienė**



Dangaus žibintas ruošiamas skrydžiui

KVIEČIAME

Balandžio 11 d. 18 val. į Tauragnų kultūros namus koncertuoti atvažiuoja išskirtinė asmenybė – operos legenda **Virgilijus Noreika**. Jam talkins Dainius Puišys (baritonas), Vytautas Lukočius (fortepionas). Koncertą ves Viktoras Gerulaitis.

Kviečiame bilietus įsigyti iš anksto Tauragnų kultūros namuose, nes juos turime išplatinti dar iki koncerto. Jei nebus išpirktas reikiamas bilietų skaičius, koncertas gali ir neįvykti. Bilieto kaina – 20 litų.

Programoje: operų arijos, romansai, dainos, duetai, populiariūs lietuvių ir užsienio autorių kūriniai.

Nepraleiskime išskirtinės progos išvysti ir išgirsti legendinį nuostabaus tembro tenorą Virgilijų Noreiką.



Valda Žebelienė

Žiema, žiema, bėk iš kiemo

Likus gal porai savaitėių iki Užgavėnių, LRT radijas nuolat reklamavo šią šventę. Buvo pasakojama, kur vienur ar kitur vyks Užgavėnių linksmybės. Mes, tauragniškiei, tam ruošėmės tyliai, be didelių kalbų. Vasario 28-ąją kultūros namuose vyko edukacinė pamoka. Janė Šinkūnienė susirinkusius mokinukus ir vietines moteris mokė pasidaryti Užgavėnių kaukes. Visi labai rimtai iš plastilino darė kaukės bruožus ant stiklainių. Paskui klijavo lapelį po lapelio. Visiems buvo labai įdomu, kas gausis, kai išdžius ir galės darbelį nuimti.

**Užgavėnių kaukių gamyba**

Kovo 4-osios, Užgavėnių, rytą miestelio turgelyje jau vyko pasiruošimo darbai. Vyrai, atliekantys naudingus darbus už gaunamas pašalpas, vadovaujami Antano Šapokos, ruošė vietą, vežė malkas ir sukrovė didelį laužą, kokio seniai nebuvo. Prieš pietus iš už debesų išlindusi saulė stebėjo, kaip turgelyje statoma didžiulė šašlykinė, nešama nemaža keptuvė. Gaspadinės ruošėsi kepti blynus.

**Sauniosios blynų kepėjos**

15 valandą nuo kultūros namų link turgelio pajudėjo persirengėlių pulkas. Triukšmaudami, šėliodami ėjo Lašininis ir Kanapinis, Jaunoji su Jaunikiu, Seselė ir Daktaras, Ragana, Ubagų kapela. Visam šitam paradui vadovavo šventės Gaspadinė. Per ruporą ji kvietė visus į turgelį, kur trys gaspadinės didžiulėje keptuvėje jau kepė blynus. Pasižiūrėti šventės atėjo nemažas pulkas žmonių. Jų tarpe buvo ir pasipuošusių kaukėmis, o darželinukai ir mokinukai visi buvo kaukėti. Negalėjai atpažinti, kokie vaikai po jomis slepiasi. Labai įspūdingai atrodė dvi Giltinės su dalgiais, Vaiduokliukas. Šventė prasidėjo. Lašininis ir Kanapinis nuolat tarpusavyje pykosi, stumdėsi. Tuoj Gaspadinė juos pakalbino. Kadangi jie savo įtūžio, neapykantos vienas kitam negalėjo niekaip nuslėpti ir nieko doro susirinkusiems negalėjo pasakyti, Gaspadinė juos pakvietė išbandyti jėgas ant kaladžių. Maišų mūšis turėjo išspręsti, kuris stipresnis. Aišku, nugalėjo Kanapinis. Lašininis taip griuvo nuo kaladės, kad vos kūlio neapsivertė. Žiūrovai vyrai irgi taip išbandė savo jėgas. Tada Gaspadinė pakalbino gražaus stoto Jaunąją ir nediduką Jaunikį. Užgojus Ubagų kapelai, jie turėjo sušokti Jaunųjų valsą. Tarp susirinkusiųjų vaikščiojo baltai apsirengę medikai: Seselė su Daktaru. Visi sužinojo, kad medikai atvykę iš neramumų apimtos Ukrainos. Kadangi ten vaistinėse vaistų beveik nelikę, tai atsivežė labai „pamačlyvo“ skystymėlio nuo visų ligų, kurį Daktaras šaukštu dalijo kiekvienam „sergančiajam“. Seselė dalijo „vitaminus“, taigi tuoj visi buvo sveiki.

Gaspadinė pakvietė į varžybas. Buvo mėtomas veltinis (vailokas). Atsirado tokių mėtytojų, kad veltinis perskrido per turgelio stogą. Kitas mesdamas vos nepataikė susirinkusiems. Buvo daug juoko ir šurmulio. Tada buvo bėgimo rungtynės, įsilipus į maišą.



Veltinių mėtymo varžybos

Koks ten bėgimas, tik strikinėjimas! Mokinukai turėjo galimybę išbandyti kojų miklumą ir pastabumą. Gaspadinė aplink turgelį augančiuose krūmuose ir medeliuose buvo suslapsčiusi traškučius (mažyčius riestainėlius). Keturi vaikai gavo po maišiuką ir puolė ieškoti riestainėlių. Geriausiai sekėsi Čigoniukei Jonei. Ji daugiausia surado. Prasčiausia sekėsi Vaiduokliukui, tai Čigoniukė su juo pasidalijo radiniais.



Užgavėnių personažai

KVIEČIAME

Kovo 28 dieną 15 val. Kultūros namuose vyks renginys, skirtas Teatro metams. Matysite Anykščių r. Viešintų klojimo teatro spektaklį M. Alytienės „Kurčias žentas“ (rež. V. Germanavičius), vadovė Ligita Karvelienė.

Balandžio 10 d. 13 val. Kultūros namuose vyks edukacinis užsiėmimas, kurio metu mokysimės marginti, puošti margučius, o vėliau jais išpuošime Velykų medį miestelio centre. Kviečiame visas šeimininkes gaminant nesudaužyti kiaušinių lukšto, o išpūtus turinį, lukštus rinkti.

Pagaliau Lašininis ir Kanapinis stojo į paskutinę kovą. Turėjo traukti virvę. Visi norintieji galėjo jiems padėti. Tuoj vyrai puolė padėti Lašininiiui, mat, jie nenori, kad baigtųsi žiema. Nori kuo ilgiau džiaugtis poledine žūkle. Į Kanapinio pusę stojo vaikučiai ir žmonės, neišpasakytai laukiantys pavasario. Buvo labai įdomios varžybos. Aišku, nugalėjo Kanapinio komanda.

Atėjo laikas atsisveikinti su More. Kanapinis ją nunešė ant laužo, kur ji išpūdingai sudegė. Kapela smagiai grojo. Norintieji šoko apie laužą. Visi vaišinomės skaniais blynais.

Kai buvo suvalgyti visi blynai, nebeatsirado norinčių šokti, Gaspadinė paskelbė šventės pabaigą. Palinkėjo visiems geros sveikatos, gražaus pavasario.

Danguje švietė saulutė ir oras buvo nepanašus į žiemišką. Visi džiaugėsi, kad buvo išskirtinė, šilta žiema, kuri tikrai niekam nepabodo. Ją gražiai išlydėjom ir linksmi sutinkam pavasarį.

Užgavėnių Gaspadinė Danguolė Grabauskienė dėkoja Tauragnų kultūros namų kapelai, „Moko“ teatro artistams, tauragniškiams mokinukams bei darželinukams ir jų vadovėms, šauniosioms blynų kepėjoms: Jolantai Gurkšnienei, Loretai Juškėnienei, Nijolei Šuminienei, fotografei Justei Šuminaitei, už gražiolę Morę – Janei Šinkūnienei. Dėkoja visiems, gausiai susirinkusiems į Užgavėnių šventę.

Ateinant į užsiėmimą atsinešti įvairių siūlų, kruopų, grūdų, makaronų, mažų sagų, įvairių juostelių ir pan.

Gražiai papuošti margučius mokys **Rita Butavičienė**.





Nuotrauka iš interneto

Algirdas Antanas Grašys

(1934 m. kovo 23 d. – 2014 m. kovo 7 d.)

Prisimindami įžymųjį mūsų kraštiečių spausdiname dalį straipsnio „**A.Grašys: vaidinti tarsi paskutinį kartą**“, kuris prieš ketverius metus buvo išspausdintas laikraštyje „Lietuvos žinios“. Straipsnio autorius – taip pat mūsų krašto žmogus, žurnalistas ir poetas

Audrius Musteikis

Jaunystėje aktorius Algirdas Grašys svajojo gimtame Tauragnų krašte pastatyti vaidinimą – misteriją apie sėlių žemę. Kad jos pasižiūrėti žmonės suvažiuotų kaip į atlaidus.

Atlikėjai stovėtų abiejose Tauragno ežero pusėse: vieni ant Taurapilio piliakalnio, kiti – prie mitologinio Moko akmens. Ir kad jų dainos susisiektų per ežerą. Taip anksčiau ir būdavo Lietuvoje – dainavimai ištisais kaimais. Aktorius parašė scenarijų, tačiau sovietiniais metais tas sumanymas vargiai galėjo būti įgyvendintas.

Tauragnus A. Grašys pašlovino kitaip – aukštaitišką kaimo humorą pritaikęs teatro scenai ir estradai. Anekdotai ir satyros apie pacukus tapo lietuviško humoro klasika. Kai tauragniškiečiai vardija garbiuosius kraštiečius, A. Grašys minimas iškart po Eugenijos Šimkūnaitės.

Tėviškėje, Grašių kaime, aktoriaus gimtojo namo nebėra. Nebėra ir tiek Grašių pavardžių, o kažkada gyveno net keturiolika šeimų. „Buvo tokie Mačerauskai, – prisimena aktorius. – Ištrėmė juos į Sibirą, nes buvo pavyzdiniai ūkininkai, visiems išskuldavo javus, nereikėjo spragilais mojuoti. Petrą Kairionį, iš kurio ir išgirdau pacukų istorijas, iš gretimo Gaidelių kaimo taip pat ištrėmė - kad buvo paėmęs daugiau žemės: su tėvu savo rankomis iškasė griovius, numelioravo raistus, iškirto krūmynus, malkomis nukrovė visus pašalius, po to trejus metus sribai vežė jas iš ten į Tauragnus. Grįžęs iš tremties Kairionis porą metų gyveno Latvijoje, paskui kaimo žmonės pasirašė prašymą – mano sesuo

organizavo parašų rinkimą, kad jam nebedraustų parvykti į tėviškę. Važiavo į Vilnių, buvo susitikusi su Juozu Baltušiu. Iš Kairionio sodybos tebuvo likusi pirtelė, grįžęs jis iš pradžių joje ir glaudėsi, kol vėl pasistatė trobą – senoji buvo nuvežta į Tauragnus ir pastatyta prie mokyklos.“

Kad įsigytų žemės gimtosiose vietose, aktoriaus tėvas Petras Grašys buvo nusidanginęs net į Jekaterinoslavą (dabar Dnepropetrovskas; Ukraina) dirbo geležies rūdos kasyklose, taupė pinigus. Bet prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas – atsidūrė fronte, pateko į austrų nelaisvę. Po revoliucijos, kai imta keistis belaisviais, grįžo. Iškart į banką – savo santaupų. Tačiau darbininkų valdžia visus pinigus nusavinusi. Pėsčias parkeliavo į Lietuvą.

„Broliai Vladai atminti Tauragnų kapinėse pastačiau stogastulpį, – leidžiasi į nelinksmus prisiminimus autorius. – Per Antrąjį pasaulinį karą jis tarnavo savisaugos batalione. Tėvas atkalbinėjo, kad neitų, nesikištų, valdžios keičiasi – geriau sėdėk namie. Brolis pasakė: „Suprantu, tėvai, ale Lietuva šaukia.“ Paskui vokiečiai jiems įdavė ginklus ir išvežė į Rytų frontą. Vladas pabėgo, supratęs apgaulę. Buvo sribų suimtas, kai bandė pasiekti partizanų būrį Tauragnuose. Verbuojamas išduoti partizanus, sumuštas pasakė: „Siųskit mane į frontą, aš jus pribaisiu Berlyne!“ Gavo 10 metų, atsidūrė Archangelsko srity, mėgino bėgti, bet šunys pavijo. Antrąkart bėgo, vėl nesėkmingai. Sesuo, tai sužinojusi, pardavė karvę ir važiavo prašyti, kad neieškotų mirties, tačiau jis ir trečiąkart bėgo ir buvo užmuštas.“

Ir patį aktorių saugumas bandė verbuoti: „Parodė pažymėjimą, perskaičiau – KGB. Esi išvaizdus, sako, ir išsilavinęs - reikėtų pašefuoti į Vilnių atvykstančius užsieniečius, pavedžioti po miestą ir panašiai. Už tai turėsi teisę išvažiuoti į užsienį. Ir butą parūpinsim. Kaip būčiau galėjęs vaikščioti į pastatą, kuriame buvo kankintas mano brolis ir bendradarbiauti?! Pasakiau, kad neturėsiu gabumų. Dar gavau kelis malonius laiškus – nėjau, ir nutilo.“

„Sovietiniais metais per Vasario 16-ąją mes su Rimgaudu Karveliu būtinai paspausdavom vienas kitam ranką. Be žodžių. Ir dar pažiūrėdavom, ar niekas nemato. Jaunimo teatre mūsų bendraminčiai buvo Juozas Jaruševičius, Ferdinandas Jakšys, Birutė Didžgalvytė. Vengdavom tų, kurie priklausė Komunistų partijai. Kai grįžau į Vil-

nių iš Kapsuko, atsirado daug draugų – ir tokie malonūs, vaišingi, net keista. Nelabai seniai sužinojau, kad visi saugumiečiai, rupūžės.“

„Vienąkart man buvo pasakyta – užtenka jau tų pacukų. Todėl, kad pasakydavau šį tą apie tuometę tikrovę, ko nepasakydavo kiti. Sykį nuvažiuoju į Kauną, „Drobės“ fabriką. Visi atsistoja manęs pagerbti – sveikina sugrįžusį iš kalėjimo. Pasirodo, buvo pasklidęs gandas, kad Brač už anekdotus pasodintas į kalėjimą!

Viskas būdavo perduodama saugumui: ir iš kūrybos vakarų, ir iš darbo teatre. Kartą atvažiuoju mano uošvis į svečius, neturėjau pinigų pavaišinti, jis išsiėmė 5 rublius: žinau, kad jūs čia ubagai, imk ir nupirk buteliuką. Ateinu į teatrą įpykęs: po perkūnais, sakau, kas čia per gyvenimas, aš net butelio neįstengiu nupirkti uošviui pavaišinti. Kitą dieną prisistato du vyrukai: pažiūrėti, ar tikrai yra tas uošvis, ar tikrai aš taip vargingai gyvenu.“

- *Priminkite, kaip atvedėte į sceną pacukus.*

- Viskas prasidėjo nuo Jaunimo teatro spektaklio „Skapeno klastos“. Pjesės autorius Moljeras savo aktoriams tarnus liepdavo vaidinti dialektu, o personažai aristokratai scenoje kalbėjo vadinamąja literatūrine kalba. Mums režisierius Vytautas Čibiras pasiūlė pabandyti tarmiškai: aukš-

taitiškai, žemaitiškai, dzūkaiškai. Prisiminiau, ką buvau girdėjęs iš savo tauragniškių. Moljeras gal nebūtų supykęs – pusė teksto buvo ne jo.

Vėliau – Povilo Mataičio Liaudies muzikos teatras. Pakvietė, kad skaityčiau savo tarmę. Pasižiūrėjau, ką jis siūlo ir sakau: mano tėviškėje įdomesnių dalykų yra. Ir papasakojau porą epizodų apie pacukus. Sako, gerai. Paskaičiau vienąkart, kitąkart, taip ir prasidėjo. Paskui pakvietė „Armonikos“ ansamblis.

- *Ar išsipildė jaunystės svajonės, susijusios su teatru?*

- Jei reikėtų antrąkart gyventi, trupučiuką kitaip daryčiau. Daugiau dirbčiau! Nemažai vėjais paleidau... 1988 metais, Jaunimo teatrui gastroliuojant JAV, Čikagoje buvau sutikęs kraštiečių enciklopedininką Bronių Kviklį. Jis, beje, sakė: žinau žinau, kokie čia tavo pacukai – rusai okupantai. Varyk taip ir toliau. Pagalvojau: plonytis, menkutis žmogelis, o jo darbo režimas geležinis – nuo ryto iki vakaro, visą mielą dienele sėdi prie stalo. Surinkti tiek medžiagos ir tiek parašyti! Juolab kad Lietuva – anapus vandenyno. Matyt, jis buvo laimingas, bet laimės tai nematė.

(tėsinys kitame numeryje)

Šiandien į Bronės Juknevičienės klausimus rubrikoje „Naujas žvilgsnis. 5 minutės su...“ atsakinėja Janė Šinkūnienė, laikraščio „Utenos diena“ surengtuose šauniausio menininko rinkimuose tapusi šauniausia.



Turiu stiprias rankas, todėl masažistė tikrai galiu būti...

1. Pasirinkimas, dėl kurio džiaugiesi iki šiol? Ačiū Dievui, kad man neteko tarp kažko rinktis, tiesiog džiaugiuosi gyvendama Tauragnuose ir niekur iš čia nenoriu išvažiuoti. Aš myliu šį mies-

telį ir jo žmones, turbūt ir jie mane myli, nes už mane balsavo Šauniausio menininko rinkimuose. Ačiū visiems!

2. Už ką labiausiai vertini savo draugus?

Turbūt už tai, kad jie mane priima tokią, kokia esu. Už jų nuoširdumą ir tiesumą, nes kas gi daugiau tau pasakys, kad tu jau gal baik kvailioti...

3. Kokia būtų Tavo dar neįgyvendinta svajonė? O, aš jų turiu labai daug! Išduosiu tik kelias. Noriu kada nors pradėti drožinėti iš medžio. Noriu ir svajoju įgyti masažistės specialybę. Ir dar labai svajoju apie nuosavą mažytį versliuką. O kadangi aš esu užkietėjusi optimistė, tai galvoju, jog savo svajones įgyvendinsiu. Tik nežinau, kada. Cha-cha-cha.

4. Iš ko pastarąjį kartą nuoširdžiai juokeisi? Mano vaikai pripratę mane matyti kažką veikiančią. O tą dieną kažkaip atsisėdau ir sėdžiu susimąsčiusi. Priėjo prie manęs Mikutis ir sako: „Tai ko čia dabar taip sėdi?! Ko nieko nedirbi?! Taigi eik savo gėlių daryti!“ Sūnus buvo taip susirūpinęs, o aš negalėjau iš juoko tverti.

5. Pirmas veiksmas, kai išsenka kantrybė?

Jeigu imuosi ką nors daryti, tai turi pavykti iš pirmo karto ir gerai. Jeigu ne, tai viską metu ir imuosi kokios nors kitokios veiklos, kad apsiramčiau. Dažniausiai darau popierines rožytes arba spalvinu, labai nuramina.

Nastė Šulskuvienė

Kova 8-osias temu

Rytas. 7.30. Sėdžiu virtuvej pre lungą ir geriu kavutį. Daboju un skverų, katras preš maną lungų. Žmaneliai tipena kas darbuos, a kas su kitakiais savą raikalais. Aušta gražus kovą 8-osias rytas. Varnas ir kuosas medžių viršūnėse krunkia, santykius aiškinas...

Tik girdžiu: balsas panašus in Merūną traukia melodijų. Spoksau pra lungų ir matau: aina maną susedėlis namą zigzagais skverų meruodamas, runkaj trys tulpes, biškį paglumžytas, vieną kvietką tik kotas belikis. Aina ir traukia:

Brungioji, tau žydi margas gėlas,
Meilai žodžių daug neraikia,
Širdimi mylėti raikia,
O brungioji...

Ot pamislįjau, čia tai bent vyras! Kromai da uždaryti, iki turgelią kaks kilometras, a maną susedėlis auštunt su kvietkais skuba savą brungiausių pasveikint. Unt drasas paėmis, kad geriau melodija skumbėtų. Razum ja brungioji da iš laškas neišlipus. Mani net pavydas suemę, maniškis kai kadu visai ažmiršta pasveikint, tadu teisinis, būktai tų švintį kamunistai sugalvoji, a man tas pats, kas sugalvoją, moterim gelių ir dėmesią visadu noris.

Jau maną susedėlis laiptinen inėją, matyt, ją brungioji nelabai gražiai savą brungiausių su kvietkais sutiką, misliju, kad šepečią kotu jam šonus apvelėją, labai jau greit daina ažtila. Ir intik tom moterim kad razumnas...

Su pavasarią švinti, mielas tauragniškes, būkit visas pasveikintas!



Iš interneto

AKTUALU

Ugniagesių informacija (iš www.utena.lt)

Per du šių metų mėnesius Utenos rajone kilo 22 gaisrai. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, jų padaugėjo 36,3 proc. (2013 m. per tą patį laikotarpį užfiksuota 14 gaisrų), tačiau žuvusių ar

traumėtų žmonių nebuvo (praėjusiais metais žuvo 2 žmonės). 13 gaisrų buvo užregistruota Utenos mieste, 1 gaisras – Saldutiškio seniūnijoje ir po du gaisrus – Kuktiškių, Leliūnų, Sudeikių ir Tauragnų seniūnijose. Iš anksčiau minėtų gaisrų 9 kilo gyvenamosios paskirties pastatuose (40,9 proc. visų gaisrų), 3 – gamybinės paskirties pastatuose, 3 kartus degė transporto priemonės, šiukšlės, sausa žolė.

Daugiausia gaisrų kilo dėl neatsargaus elgesio su ugnimi – 13: po 3 gaisrus dėl priešgaisrinės saugos taisyklių pažeidimų eksploatuojant elektros įrangą bei apšildymo įrenginius, 1 dėl vaikų išdykavimo, likusių gaisrų priežastys aiškinamos.

Šiais metais gražūs orai gana anksti iškėlė ir įsisenėjusią problemą – pernykštės žolės deginimą. Degančiose pievose beveik kasmet žūsta žmonės. Aitrūs dūmai apsvaigina, prarandama sąmonė, o nukritus ant žemės ir užsidegus drabužiams, kartais net mirtinai apdegama. Milžiniškus nuostolius patiria ir gamta: sudega vabzdžiai, gyvūnai, perintys paukščiai.

Kviečiame visus gyventojus atsakingai elgtis su ugnimi atvirose teritorijose, miškuose, nedeginti pernykštės žolės, laužus kurti tik nustatytose vietose, stebėti, kad nuo jų neužsidegtų žolė ar miško paklotė ir nepalikti neužgesintų laužų. Apie pastebėtus degančius pievų plotus ar miškus nedelsiant informuoti priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybą.

Kovo 20 dieną (ketvirtadienį) Tauragnų seniūnijoje bus surenkamos didelių gabaritų atliekos. Jas reikia atnešti prie gatvės.

ATA Seniūnijoje vasario mėn. mirė
ANGELĖ SVARAUSKIENĖ, 80 metų,
Kamšos kaimas;
Kovo mėn. mirė
GENĖ ELENA KRIUGIŠKIENĖ, 78 metų, Varniškių vns.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Laimutės Čepukienės, Sallijos Deveikienės, Danguolės Grabauskienės, Justės Šuminaitės, Žymanto Trimonio

Redagavo ir maketavo

Danguolė Grabauskienė

Rašykite mums dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė